

การประมวลสถานการณ์ทางนโยบาย ด้านสารเคมีการเกษตร

ภายใต้ พ.ร.บ. วัตถุอันตราย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2551

พทุธิณา นันทะวรกการ
มูลนิธินโยบายสุภภาวะ

เวทีประชุมวิชาการเพื่อการเฝ้าระวังสารเคมีทางการเกษตร
วันที่ 16-17 มิถุนายน 2554 ณ โรงแรมเซ็นจูรี่พาร์ค กรุงเทพฯ

เนื้อหาการนำเสนอ

- ความเคลื่อนไหวก่อนการแก้ไข พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ.2535
- ความเคลื่อนไหวภายหลังมี พ.ร.บ. วัตถุอันตราย ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2551

ความเคลื่อนไหวก่อนการแก้ไข พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

- การควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขายสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

การควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขาย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ทำไมต้องควบคุม?

- โฆษณาเสรีทุกรูปแบบ ชวนเชื่อเกินจริง
- ส่งเสริมการขายสารพัดวิธี 16 กลยุทธ์การตลาด เช่น
  - ขายตรง “หัวคันทาไม่แห้ง”
  - ลดแลกแจกแถม
  - “โต๊ะจีนเคลื่อนที่”
  - ทัวร์ต่างประเทศ
- ฟ่วงสัญญาเงินกู้ เกษตรพันธะสัญญา

ทัศนคติ ความเชื่อและพฤติกรรม
การใช้สารเคมีของเกษตรกร

พฤติกรรมการใช้สารเคมีของเกษตรกรไทย

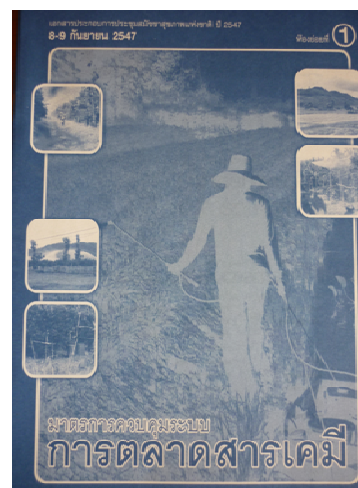
- เกษตรกรไทยมีแนวโน้มใช้สารเคมีการเกษตรเพิ่มขึ้น
- ใช้สารเคมีเกินขนาดกว่าที่กำหนดไว้ในฉลาก
- นิยมผสมสารเคมีหลายชนิดในคราวเดียว (คอกเทล)
- ปฏิบัติตนไม่ถูกต้องในระหว่างการใช้ เช่น ไม่แต่งกายมิดชิด สูดดมหรือ
- เกษตรกรส่วนใหญ่จัดเก็บสารเคมีไว้ในบ้านเรือนหรือที่ไร่นา โดยไม่ได้แยกเก็บให้มิดชิดห่างไกลมือเด็ก
- ผู้ผลิตและผู้บริโภคจึงเสี่ยงและไม่ปลอดภัยต่อปัญหาสารเคมีปนเปื้อนและตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อม

การขับเคลื่อนทางนโยบาย:

เพื่อการควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขายสารเคมีฯ

การวิจัยสร้างองค์ความรู้ (ปี 2547-2548)

- การโฆษณาสารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยสื่อมวลชน
- การส่งเสริมการขายสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในระดับท้องถิ่น
- มาตรการควบคุมระบบการตลาดสารเคมี
- การตลาดสารพิษ

ข้อเสนอแนะต่อ สคบ. (19 ก.ย.2547)

เรื่องการควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขายสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

การโฆษณาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

1. การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ซื้อสินค้า โดยการให้ของขวัญหรือสิ่งตอบแทน
2. เนื้อหาโฆษณาที่อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง
3. ผู้ดำเนินรายการหรือดีเจเป็นผู้โฆษณาข้อมูลสรรพคุณสารเคมีฯ

ประเด็นพิจารณาสำหรับ สคบ.

- มีกฎหมายควบคุมและกำกับดูแลการโฆษณาสารเคมีฯ ที่มีการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ซื้อโดยการให้ของขวัญ/สิ่งตอบแทนหรือไม่? ถ้าไม่มี สคบ.คิดอย่างไรกับประเด็นนี้
- ภาคประชาชนจะมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาการโฆษณาสารเคมีฯที่สื่อความหมายเกินจริงที่อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดในสาระสำคัญได้อย่างไร
- สคบ.มีกฎหมายหรือกลไกในการกำกับดูแลผู้ดำเนินรายการที่โฆษณาสรรพคุณสารเคมีฯรายการหรือไม่ ถ้าไม่มี สคบ.คิดว่าควรมีกลไกควบคุมหรือไม่

ข้อเสนอแนะต่อ สคบ. (19 ก.ย.2547)

เรื่องการควบคุมการโฆษณาและส่งเสริมการขายสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

การขายตรงสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ปัจจุบันมีพนักงานขายตรง พ่อค้าเร่จำนวนมากเข้าไปขายสารเคมีให้แก่เกษตรกรถึงในพื้นที่

ประเด็นพิจารณาสำหรับ สคบ.

- สคบ.จะมีกลไกหรือมาตรการอย่างไรในการควบคุมและกำกับดูแลการขายตรงสารเคมี และจะให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและให้ข้อมูลได้อย่างไร

คำตอบจาก สคบ.

ขาดแคลนบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสารเคมี จึงไม่สามารถบังคับใช้กม.ได้

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

ว่าด้วย อาหารและเกษตรเพื่อสุขภาพ
: ภัยคุกคามจากสารเคมีทางการเกษตร

วันอังคารที่ ๓๑ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

หน้าที่ ๑ / ๑

ข้อเสนอต่อการจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านสุขภาพ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นาย
พินิจ จารุสมบัติ) ประธานกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพ
แห่งชาติ เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ
ประเด็นอาหารและเกษตรเพื่อสุขภาพตาม ข้อเสนอของ
สมัชชาแห่งชาติ ที่คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ
เห็นชอบแล้ว และให้หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องรับไป
ดำเนินการต่อไป และให้คณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพ
แห่งชาติ สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ หน่วยงาน
และองค์กรที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของส่วนราชการและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิความเห็นของกระทรวงเกษตร
และ สหกรณ์เกี่ยวกับการกำหนด

มติกรม.๓๑ พ.ค.๕๘

๑. กำหนดแผน เป้าหมายลดการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างชัดเจน โดยหลักการมีส่วนร่วม
๒. ยุทธศาสตร์อาหารปลอดภัยระดับพื้นที่อย่างครบวงจร เป็นยุทธศาสตร์ร่วมรัฐ ประชาคม วิชาการ
๓. ควบคุมการโฆษณา และขายตรงสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในลักษณะข้อบังคับทางกฎหมาย
๔. บัญญัติหลักเกณฑ์ ขั้นตอนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพ.ร.บ.ที่เกี่ยวข้อง
๕. สนับสนุนองค์กร ประชาคมในพื้นที่ที่มีเป้าหมายพัฒนาระบบอาหาร เกสรปลอดภัย
๖. พัฒนาระบบข้อมูลสถานการณ์ด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชและผลกระทบ เปิดเผยให้สามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์ได้

สืบเนื่องจากมติกรม.

หลังกรม.มีมติเห็นชอบข้อเสนอจาก
สมาชิกรัฐสภาแห่งชาติ เมื่อ ๓๑ พค.๕๘
พบว่ามติ ๒ ประเด็นสำคัญยังไม่มีผลการดำเนินการ คือ

๑. ให้กำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการควบคุมการโฆษณา และการขายตรงสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในลักษณะ ข้อบังคับทางกฎหมาย โดยต้องให้ข้อมูลแก่ผู้ใช้และผู้บริโภคอย่างครบถ้วนและเป็นธรรม
๒. ให้บัญญัติหลักเกณฑ์และขั้นตอน “กระบวนการมีส่วนร่วม ของประชาชน” ไว้ในพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการ ควบคุมสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างชัดเจน

เข้าสู่ ดสช.

- มติที่ประชุมดสช. ครั้งที่๑/๒๕๕๑ ให้ความสำคัญการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ลดผลกระทบด้านสุขภาพจากการใช้สารเคมีฯเกษตร

- กลไกหลักตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ คือ “คณะกรรมการวัตถุอันตราย”

- สช. พัฒนาข้อเสนอรูปแบบเพื่อกำหนดเป็นแนวทางจัดการสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดผลกระทบทางสุขภาพ

กระบวนการพัฒนาข้อเสนอ

ปี ๕๐ กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอปรับปรุง
พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.๒๕๓๕

๑. สช.พัฒนาข้อเสนอต่อหน่วยงานเกี่ยวข้อง โดยเสนอให้พิจารณาปรับปรุง ๒ ประเด็นสำคัญ
๒. เลขาธิการ คสช. ในฐานะ สนช. และ กมธ. ได้เสนอขอแก้ไขร่าง พ.ร.บ.ฯ แต่เมื่อร่างกฎหมายผ่านการเห็นชอบ ทั้งสองประเด็นก็ยังไม่มีการแก้ไข

ข้อเสนอ คสช.ต่อคณะกรรมการวัตถุอันตราย (12 ก.พ.2551)

1. ให้คณะกรรมการวัตถุอันตรายกำหนด “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุอันตราย” โดยเฉพาะในขั้นตอนการขึ้นทะเบียน ควบคุม และกำกับดูแลวัตถุอันตรายทุกประเภท

2. เสนอให้ รมต.กระทรวงเกษตรฯ พิจารณากำหนดข้อความเพิ่มเติมในขั้นตอนการขึ้นทะเบียน เพื่อควบคุมและกำกับวัตถุอันตรายที่ใช้ในทางการเกษตร

(เปิดเผยขั้นตอนการขึ้นทะเบียน และข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบก่อนการพิจารณาอนุญาต และให้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปประกอบการพิจารณาขึ้นทะเบียน และเปิดเผยคำชี้แจงและเหตุผลประกอบการพิจารณาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมก่อนประกาศในราชกิจจานุเบกษา)

ข้อเสนอ คสช.ต่อคณะกรรมการวัตถุอันตราย (12 ก.พ.2551)

3. ให้คณะกรรมการวัตถุอันตรายพิจารณากำหนดแนวทางควบคุมการโฆษณาและขายตรงวัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.1 มาตรการระยะสั้น

- ร่วมกับคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พิจารณาตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ควบคุมการโฆษณาวัตถุอันตรายทางการเกษตร หรือ
- แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลกระทบจากการโฆษณาและขายตรงวัตถุอันตรายฯ เพื่อรายงานให้คณะกรรมการวัตถุอันตรายทราบ พร้อมจัดทำข้อเสนอแนวทางกำหนดมาตรการควบคุมการโฆษณาและขายตรงวัตถุอันตรายทางการเกษตร

3.2 มาตรการระยะยาว

เสนอปรับปรุง พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ.2535 โดยเฉพาะในส่วนของการควบคุมการโฆษณาวัตถุอันตรายทางการเกษตร

มติ ครม. 10 มี.ค.2552

- 25 เม.ย.51 คสช.ยื่นข้อเสนอเรื่อง “นโยบายการจัดการสารเคมีฯเพื่อลดกระทบทางสุขภาพ” ให้ ครม.พิจารณา
- 10 มี.ค.52 ครม.มีมติเห็นชอบข้อเสนอของ คสช.เรื่อง นโยบายการจัดการสารเคมีฯเพื่อลดกระทบทางสุขภาพ ในประเด็น “การมีส่วนร่วมของประชาชน” และ “การควบคุมการโฆษณาและขายตรง” เพื่อมอบให้คณะกรรมการวัตถุอันตรายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการ

การแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการโฆษณา การขายตรง และตลาดแบบตรงด้านวัตถุอันตราย

- **26 ม.ค.52** คณะกรรมการวัตถุอันตราย มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการโฆษณา
- **5 ก.ค. 52** คณะอนุกรรมการควบคุมการโฆษณา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำหลักเกณฑ์วิธีการในการโฆษณา การขายตรงและตลาดแบบตรงด้านวัตถุอันตราย
- กรอระยะเวลาในการจัดทำหลักเกณฑ์วิธีการในการโฆษณา ภายใน 1 เดือน โดยมีการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งแรก 10 ส.ค.52
- ต่อมาขอเลื่อนระยะเวลาจัดทำไปอีก 1 เดือน (**เสร็จภายใน ก.ย. 52**)
- ปัจจุบันได้จัดทำร่างหลักเกณฑ์ในการโฆษณา เสร็จแล้ว โดยมีมติเสนอให้คณะกรรมการวัตถุอันตรายพิจารณาภายใน ก.ย.2552

ข้อสังเกตการทำงานของคณะทำงานจัดทำ หลักเกณฑ์วิธีการในการโฆษณา

- องค์ประกอบคณะทำงาน (11 คน) ส่วนใหญ่เป็นผู้แทนภาครัฐ
- ไม่มีผู้แทนจากหน่วยงานกรมส่งเสริมการเกษตร และ/หรือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบหรือรู้สถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ (มีข้ออ้างเรื่องงบประมาณ)
- คณะทำงานไม่มีความรู้ความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาการโฆษณาและส่งเสริมการขายวัตถุดิบอันตรายทางเกษตรอย่างแท้จริง
- มีข้อเสนอให้ยึดกรอบการจัดทำตาม FAO Code of Conduct
- ใช้กรอบกฎหมายเป็นหลัก (กม.คุ้มครองผู้บริโภค) ในการพิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์วิธีการในการโฆษณา
- สารระงับเชื้อที่ซ้ำซ้อนกับที่มีในกม.คุ้มครองผู้บริโภคจะถูกตัดทอนออก

สรุปการผลักดันการควบคุมการโฆษณาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ควบคุมสารเคมี

ผ่านช่องทางและกลไกนโยบายต่าง ๆ

ช่องทางการผลักดัน

ผลลัพธ์

2547

ส่งข้อเสนอแนะต่อ สคบ.

ไม่สามารถบังคับใช้กม.ได้

2547

กระบวนการสมัชชาสุขภาพ
แห่งชาติ ปี 2547

มติ ครม.31 พ.ค.2548

2550

การแก้ไข พ.ร.บ.วัตถุอันตราย
พ.ศ.2535

ไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในกฎหมาย

12 ก.พ.

2551

คสช. ส่งข้อเสนอแนะเชิงกระบวนการ
ต่อคณะกรรมการวัตถุอันตราย

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุม
การโฆษณา การขายตรง และตลาด
แบบตรงด้านวัตถุอันตราย

25 เม.ย.

2551

ข้อเสนอ คสช. ต่อกรม. เรื่องนโยบายการ
จัดการสารเคมีเพื่อลดกระทบทางสุขภาพ

มติ ครม.10 มี.ค.2552

แรงตอบรับจากธุรกิจสารเคมีเกษตร ในการควบคุมการโฆษณาสารเคมีฯ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการนำเสนอร่างกฎกระทรวงว่าด้วยการโฆษณาวัตถุอันตราย ออกตามความใน พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค และแนวทางปฏิบัติในการโฆษณาวัตถุอันตรายทางการเกษตรให้ภาคเอกชนพิจารณา
- ผู้แทนธุรกิจสารเคมีเกษตรมีความเห็นว่าแนวทางปฏิบัติในการโฆษณายังมีความไม่เหมาะสมหลายประการ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- คณะอนุกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และจรรยาบรรณของธุรกิจสารเคมีเกษตร ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับการโฆษณา จะจัดทำร่างที่เหมาะสมเกี่ยวกับการโฆษณาวัตถุอันตรายทางการเกษตร ในลักษณะ Pro-active เพื่อประโยชน์ในการพิจารณา ร่วมกับทางราชการต่อไป

การควบคุมการโฆษณาสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ในประเทศเพื่อนบ้าน

Pesticide (Advertisement) Regulations 1996 in Malaysia

- all advertisements on pesticides must have prior approval from the Pesticides Board before they may be published.

Circular 18 Regulates Pesticide Sales and Distribution (Vietnam)

- The advertisement of pesticides conducted via mass media at central level shall have to be subject to written approval of pesticides advertising contents by the Plant Protection Department

ความเคลื่อนไหวภายหลังมี พ.ร.บ. วัตถุอันตราย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2551

- การตั้งแต่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัตถุอันตราย
- การขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตรใหม่

การตั้งแต่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการวัตถุอันตราย

- พ.ร.บ.วัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2551 กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อยห้าคนให้แต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนองค์การสาธารณสุขประโยชน์และมีประสบการณ์การดำเนินงานด้านการคุ้มครองสุขภาพอนามัย ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการเกษตรกรรมยั่งยืน ด้านการจัดการปัญหาวัตถุอันตรายในท้องถิ่น หรือด้านสิ่งแวดล้อม
- 9 พ.ย.2553 ครม.มีมติให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัตถุอันตราย

การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัตถุอันตราย ไม่ชอบด้วยกฎหมาย?

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 4 ท่านในคณะกรรมการวัตถุอันตราย
ไม่ชอบด้วยกฎหมาย??

1.นางศุภวรรณ ตันตยานนท์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทน
องค์การสาธารณสุขประโยชน์ด้านการคุ้มครองสุขภาพอนามัย

- นางศุภวรรณ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกสมาคมเคมีแห่งประเทศไทย และเป็นที่
ปรึกษาคณะกรรมการบริหารสมาคมโพลีเมอร์แห่งประเทศไทย

2.นางสาวสุวิมล ปวีทรานนท์ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทน
องค์การสาธารณสุขประโยชน์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

- นางสาวสุวิมล ปัจจุบันเป็นนักวิชาการระดับสูง สังกัดพิชวิทยาก
กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และเป็นกรรมการสมาคมเอ โอ เอ ซี

การตั้งแต่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัตถุอันตราย ไม่ชอบด้วยกฎหมาย?

3.นายปกรณ์ สจเร เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น ตัวแทนองค์การ
สาธารณสุขประโยชน์ด้านการเกษตรกรรมยั่งยืน

- นายปกรณ์ ปัจจุบันเป็นผู้จัดการฝ่ายธุรกิจบริษัทชินเจนทา ครอบ โปรเทคชั่น (ประเทศไทย) และนายกสมาคมอารักขาพืชไทย

4.นายสุมิดา บุรณศิริ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น ตัวแทนองค์การ
สาธารณสุขประโยชน์ด้านการจัดการปัญหาวัตถุอันตรายในท้องถิ่น

- นายสุมิดา ปัจจุบันเป็นผู้บริหารบริษัทเทยีนโพลีเอสเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด และรองประธานอาวุโส สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ความคืบหน้าในปัจจุบัน

- 7 ก.พ.2554 มุขนิธิชิววิถี ร่วมกับมุขนิธิบุรณะนิเวศได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ให้ศาลเพิกถอนมติ ครม.เมื่อวันที่ 9 พ.ย.2553 เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัตถุอันตราย ว่าชัดเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.วัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2551
- สำนักงานศาลปกครองกลางได้รับเอกสารฟ้องตามคดีดำ หมายเลข 390/2554 โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีให้ถึงที่สุด

คำถามจากสังคม

ควรหรือไม่ที่...

- ตัวแทนของธุรกิจสารเคมีเกษตรและบริษัทเอกชนที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัตถุอันตราย???

การขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตรใหม่

ตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551

มาตรา 26 ให้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 และชนิดที่ 3 หรือใบรับแจ้งการดำเนินการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 ที่ออกให้ตาม พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ก่อนวันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับ คงใช้ได้ต่อไปอีกสามปี นับแต่วันที่ พ.ร.บ. นี้ใช้บังคับ

- ต้องนำสารเคมีการเกษตรมาขึ้นทะเบียนใหม่ให้แล้วเสร็จ ภายใน 22 สิงหาคม 2554
- ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนมีอายุไม่เกิน 6 ปี
- พ.ร.บ. วัตถุอันตรายเดิม - ขึ้นทะเบียนเพียงครั้งเดียว และใช้ได้ตลอดไป

การขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตรใหม่

20 ม.ค.2552 ประกาศกระทรวงเกษตรฯ เรื่องการขึ้นทะเบียน การออกใบสำคัญและการต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย

การขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายมี 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 การทดลองเบื้องต้น ข้อมูลประสิทธิภาพ พิษเฉียบพลันและพิษตกค้าง ของสารเข้มข้นและสารผลิตภัณฑ์ ต้องมาจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GLP (Good Laboratory Practices) ตามมาตรฐาน OECD และต้องมีใบทะเบียนอนุญาตผลิตในประเทศที่เป็นแหล่งผลิต โดยเอกสารทั้งหมดต้องผ่านการรับรองจากหน่วยงาน ราชการ ตัวแทนประเทศ โดยต้องเป็นเอกสารระหว่างประเทศ

การขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตรใหม่

การขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายมี 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้ชั่วคราวเพื่อสาธิตการใช้และทราบข้อมูล
พิษวิทยาระยะปานกลาง พิษเรื้อรัง และพิษตกค้าง โดยให้ผลิตหรือนำเข้า
วัตถุอันตรายเป็นรายครั้ง ภายใต้การควบคุมของพนักงานเจ้าหน้าที่....

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลขั้นสุดท้ายเพื่อรับขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย

โดยประเมินผลการทดลองและข้อมูลต่างๆ เพื่อทราบประสิทธิภาพ ความปลอดภัยต่อ
มนุษย์และสิ่งแวดล้อมเพียงพอต่อการใช้ รวมทั้งพิษเรื้อรังระยะยาว (2 ปี) ต่อสัตว์ทดลอง

การขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตรใหม่

13 พ.ย. 2552 กรมวิชาการเกษตรออกประกาศกรมฯ เรื่องกำหนด
รายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการขึ้นทะเบียนฯ

27 ธ.ค. 2553 กรมวิชาการเกษตรออกประกาศกรมฯ เรื่องกำหนด
หลักเกณฑ์ และวิธีการขึ้นทะเบียนฯ (ฉบับที่ 2) เพื่อชี้แจงเพิ่มเติมถึงการละ
เว้นการยื่นข้อมูลวัตถุอันตรายการเกษตรบางรายการ และกำหนดขนาดของการ
บรรจุวัตถุอันตราย หลังจากผ่านการปรึกษาหารือกับทางสมาคมสารเคมีการเกษตร

**บริษัทสารเคมีเกษตรมีเวลาถึง 2 ปี 7 เดือนในการเตรียมการขึ้น
ทะเบียนใหม่** นับแต่มีประกาศของกระทรวงเกษตรฯ ออกมา หรือ**มีเวลา
อย่างน้อย 1 ปี 9 เดือน** ในการเตรียมการฯ นับแต่มีประกาศกรม
วิชาการเกษตรฯ ออกมา

สถานการณ์ความเคลื่อนไหว ในการขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตรใหม่

- 7 เม.ย.2552** – สมาคมอารักขาพืชไทยเข้าร่วมการทำประชาพิจารณ์ “ร่างประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่องกำหนดรายละเอียด หลักเกณฑ์ และวิธีการขึ้นทะเบียนฯ”
- 14 ม.ค.2553** – กรมวิชาการเกษตรประกาศเตือนให้บริษัทสารเคมีฯมาขอขึ้นทะเบียนสารเคมีใหม่ เนื่องจากใบสำคัญขึ้นทะเบียน 27,126 ฉบับ จะหมดอายุในวันที่ 22 ส.ค.54
- 18 ม.ค.2553** – สมาคมคนไทยธุรกิจเกษตรและสมาคมอารักขาพืชไทย มีมติร่วมกันทำหนังสือถึงอธิบดีกรมวิชาการเกษตรถามถึงมาตรการที่จะมีหากขึ้นทะเบียนไม่ทัน
- 20 ม.ค.2553** – สมาคมอารักขาพืชมีมติให้ทำหนังสือไปยังกรมวิชาการเกษตรเพื่อสอบถามข้อสงสัยในการขึ้นทะเบียนและเสนอให้มีการขยายเวลาออกไปอีก 1 ปี

สถานการณ์ความเคลื่อนไหว ในการขึ้นทะเบียนสารเคมีเกษตรใหม่

- 26 มี.ค.2553** – ที่ประชุมสมาคมคนไทยธุรกิจมีความเห็นว่า ต้องขยายความร่วมมือไปยังสมาคมอื่นๆ เพื่อหารือการแก้ไขปัญหาการขึ้นทะเบียนสารเคมีเกษตร
- 14 ต.ค.2553** – คกก.บริหารสมาคมอารักขาพืชไทยเข้าพบอธิบดีกรมวิชาการเกษตร เพื่อแสดงความยินดีในการเข้ารับตำแหน่งใหม่ และ เสนอประเด็นเงื่อนไขเวลาในการขึ้นทะเบียนครั้งใหม่
- 5 ม.ค.2554** – คกก.บริหารสมาคมอารักขาพืชไทย เข้าอวยพรปีใหม่ต่ออธิบดีกรมวิชาการเกษตร และ หารือแนวทางความร่วมมือในการปฏิบัติงานร่วมกับกรมวิชาการเกษตร
- 21 เม.ย.2554** – อธิบดีกรมวิชาการเกษตรให้สัมภาษณ์สื่อว่า ที่บริษัทสารเคมีอ้างว่าขึ้นทะเบียนเสร็จไม่ทันเพราะความล่าช้าบุคลากรไม่น่าจริง เพราะ กฎหมายเริ่มมาตั้งแต่ปี 2551 การอ้างว่าขึ้นทะเบียนไม่ทันเป็นเหตุผลไม่ใช่เหตุผลที่รับฟังได้ หากไม่สามารถถอดทะเบียนได้ทัน ในข้อกฎหมายอนุโลมให้ขายได้อีก 2 ปี แต่ไม่สามารถผลิตใหม่ได้

สถานการณ์ความเคลื่อนไหว ในการขึ้นทะเบียนสารเคมีเกษตรใหม่

25 เม.ย.2554 – สมาคมคนไทยธุรกิจเกษตรร่วมกับสมาคมอารักขาพืชไทยและอีก 5 สมาคมจัดงานประชุม “22 สิงหาคม หมดเวลา พ.ร.บ.วัตถุอันตรายเกษตร” เรียกร้องให้กรมวิชาการเกษตรขยายเวลาการขึ้นทะเบียนไปอีก 2 ปี

3 เหตุผลที่ (ภาคเอกชนใช้เป็นข้ออ้าง) **ว่าไม่สามารถขึ้นทะเบียนได้ทัน**

- **ออกประกาศและระเบียบปฏิบัติการล่าช้า** ประกาศกรมวิชาการล่าสุด 27 ธ.ค.53 ใช้เวลา 2 ปี 10 เดือน
- **ความยุ่งยากในการเตรียมข้อมูลด้านพิษวิทยา** เพราะต้องส่งข้อมูลพิษวิทยาใหม่ทั้งสารเข้มข้นและผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปรวม ประเทศไทยไม่มีห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GLP ต้องส่งไปต่างประเทศ เช่น อินเดีย อังกฤษ ใช้เวลา 10 เดือนต่อ 1 ผลิตภัณฑ์
- **ปัญหาด้านการทดลองประสิทธิภาพ** ต้องใช้เวลา 1-2 ปี และ 3 สมาคมที่กรมวิชาการเกษตรมอบหมายให้เป็นผู้ทดลองประสิทธิภาพ มีจดหมายแจ้งในเดือน มี.ค.54 ว่า ไม่สามารถดำเนินการได้เพราะไม่มีบุคลากรเพียงพอ

สถานการณ์ความเคลื่อนไหว ในการขึ้นทะเบียนสารเคมีเกษตรใหม่

25 พ.ค.2554 – เครือข่าย Thai PAN เข้าพบอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเพื่อให้กำลังใจ และสนับสนุนให้กรมวิชาการเกษตรขึ้นทะเบียนตามเงื่อนไขในกฎหมาย 22 ส.ค.54 อธิบดีกรมวิชาการเกษตรยืนยันกรานว่า หากขึ้นทะเบียนไม่ทันจะผลิตไม่ได้หลังสิงหาคม มีแต่ร้านค้าเท่านั้นที่ขายในสต็อกได้ และจะเร่งดำเนินการให้ทะเบียนอย่างน้อย 1,000 รายการขึ้นทะเบียนให้ทัน

31 พ.ค.2554 – รายงานข่าวจากนสพ.ประชาชาติธุรกิจ พบว่ากรมวิชาการเกษตร ยอมผ่อนปรนผู้ผลิต/ผู้จำหน่ายสารเคมีเกษตรตามทะเบียนเก่าต่อไปอีก 2 ปี เพื่อแก้ปัญหาสารเคมีฯขาดตลาด โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ประกอบการต้อง นำเข้าสารตั้งต้นและผลิตสารเคมีให้แล้วเสร็จก่อนสิ้นเดือน มิ.ย.54 นี้

ล่าสุด – สมาคมคนไทยธุรกิจเกษตรยื่นหนังสือถึงคณะกรรมการวิชาการเกษตรและ สหกรณ์วุฒิสภาให้เข้ามาแก้ไขปัญหาการขึ้นทะเบียนสารเคมีใหม่

ประเด็นข้อสังเกต

- บริษัทสารเคมีมีเวลามากพอ (2 ปี 7 เดือน หรืออย่างต่ำ 1 ปี 9 เดือน) ในการเตรียมตัวเพื่อขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายนับแต่ประกาศกระทรวง เกษตรฯ ออกมา
- บริษัทสารเคมีได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและร่วมหารือกับทางกรมวิชาการ เกษตรมาโดยตลอดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนใหม่
- เพราะเหตุใดบริษัทสารเคมีจึงไม่ได้เริ่มดำเนินการใดๆ อย่างจริงจังเพื่อ เตรียมขึ้นทะเบียนใหม่ให้ทันตามกำหนดเวลาในกฎหมาย???
- คำกล่าวอ้างที่ว่า ถ้าขึ้นทะเบียนสารเคมีเกษตรใหม่ไม่ทัน จะทำให้ผลผลิต เกษตรเสียหายถึง **50%** และสารเคมีเกษตรจะมีราคาแพงขึ้น — มีเจตนา เช่นใด???

คำถามจากสังคมไทยต่อความรับผิดชอบ ของธุรกิจเคมีเกษตร?

ใช่หรือไม่ที่ว่า...

- การขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตร เป็นการพิจารณาตั้งแต่ต้นน้ำ ว่า สารเคมีการเกษตรที่ใช้ในประเทศมีประสิทธิภาพและความปลอดภัยต่อคนและสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด
- การไม่เข้มงวดในการขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตร เท่ากับเป็นการปล่อยให้มีการใช้สารเคมีที่มีความเป็นพิษสูง ไม่ปลอดภัยและไม่ได้มาตรฐาน ในประเทศได้โดยง่าย

คำถามจากสังคมไทยต่อความรับผิดชอบ ของธุรกิจเคมีเกษตร?

ใช่หรือไม่ที่ว่า...

- ข้อสมมติที่ว่า ถ้าเกษตรกรใช้สารเคมีอย่างถูกต้องเหมาะสม จะไม่มีปัญหาและผลกระทบจากการใช้สารเคมี ...ไม่จริงและไม่สามารถทำได้ในทางปฏิบัติ (การปล่อยเสรีในการโฆษณา ความไม่รู้ของเกษตรกร)
- นานาชาติระยะประเทศที่เจริญแล้ว ให้ความสำคัญกับปัญหาผลกระทบทางด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมจากการใช้สารเคมีการเกษตร จึงเข้มงวดในการขึ้นทะเบียนสารเคมีการเกษตร เช่น ญี่ปุ่น เยอรมัน

ท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย...

คิดถึงอนาคตของพวกเขาบ้าง!!

